ARNOŠT OLIVA

STARÉ HODNOTY V NOVÉ DOBĚ

Sedm postních promluv

1947

Tiskem a nákladem Tomanovy tiskárny v Městě Žďáře

ARNOŠT OLIVA

STARÉ HODNOTY V NOVÉ DOBĚ

Nihil obstat.

Can. Dr. Ant. Stříž,
censor.

Imprimatur.

Prael Dr. Theophilus Opatrný,
Vicarius generalis.

Pragae, die 26. Novembris 1940.

N.: 17103.

Podle promluv dp. Karla Dörnera.

Nikodém — Tomáš.

Kdo činí pravdu, jde ke světlu.
Jan 3, 21.

Popeleční středou začínáme vážnou svatoposlní dobu. Díky Bohu! Díky Bohu proto, že v této době můžeme vážně se zamysliti, když k nám tak dojemně mluví krvavý kříž Kristův a Církev nabádá dojemnými slovy: Sursum corda! Vzhůru srdce, abychom našli cestu k Bohu, našemu Pánu, jenž jest pramen života a pravdy, pokoje a štěstí!

Tato postní kázání nechtějí dolomiti třtiny nalomené, uhasiti doutnající knot slabé víry a vůle, chtějí býti radostnou zvěstí, cestou k vnitřnímu pokoji a klidu. Pokoj lidem dobré vůle dal dobrotivý Bůh hlásati svými anděly, sám přišel na svět jako slabé děťátko, aby lidem přinesl pokoj, svou krev prolil jako dospělý muž pro pokoj duše, když dříve volal k sobě lidstvo sklíčené: „Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím; a naleznete pokoj duším svým" Mt. 11, 28-29.

Není hříchu, který by nemohl býti odpuštěn, není hříšníka, který by nemohl dostati milost obrácení. Je-li hřích starý jako lidstvo nebo moderní, jak jej přináší naše moderní doba, má své zástupce a kajícníky. Hříšníci a kajícníci, lidé hledající a zápasící, kteří přicházeli k Spasiteli, jím přitahováni a voláni, nalézali pravdu, čistotu, osvobození od hříchů, a tím i pokoj srdce. Nikodém, Tomáš, Magdalena, Matouš, Petr, lotr na kříži a setník pod křížem budou předmět našich úvah.

Všimněme si Nikodéma, který hledal pravdu, a Tomáše, který pochyboval.

Nikodém. Božský Spasitel byl poprvé v Jerusalemě o slavnosti velikonoční. Mnozí v něho uvěřili; viděli totiž jeho zázraky. Bylo po slavnosti. Ježíš seděl ve světnici tichého domku. Byla noc. Někdo zaklepal na dveře. Spasitel očekává Nikodéma k nočnímu rozhovoru. Vchází člen velerady a vedoucí fariseů. Co popudilo tohoto bohatého, učeného, mocného muže k chudému Ježíši, tesaři z Nazareta?

Dovídáme se to z jeho pozdravu: *Mistře, víme, že jsi od Boha vyšel jako učitel, neboť nikdo nemůže činiti těch zázraků, které ty činíš, není-li Bůh s ním*". A následuje poctivá, spásu hle-

dající otázka: Pověz mi, co mám činiti, abych byl spasen. Spasitel vykládá základní pravdu veškerého náboženského života a mravního jednání, vykládá o znovuzrození, novém životě a nekonečné lásce Otce, který tak miloval a miluje svět, že Syna svého jednorozeného dal na vykoupení lidstva. Náčelník židovský hledí s úžasem na prostého Ježíše, znovu se dotazuje, nové pochybnosti a nové otázky. Spasitel s ním jedná láskyplně, věčné pravdy vykládá v hlubokých podobenstvích. Ví, že Nikodém není zcela přesvědčen, nabízí tedy prostředky, které ho musí vésti k poznání, víře a světlu: Zanech pochybností, věř mým slovům, žij podle nich, a přijdeš jistě k světlu.

Bezpečná cesta k cíli nepochybovati, nýbrž jednati a žíti podle víry. Proto Spasitel končí rozmluvu slovy: „Kdo činí pravdu, jde ke světlu!", to jest k víře a věčnému životu.

Jaké myšlenky provázely Nikodéma tichými uličkami? Nevím! Evangelista o tom nemluví. Jisto jest, že Nikodém nezapomínal posledních slov Páně: Jednej podle pravdy, a přijdeš ke světlu.

V nejbližších chvílích nenalézáme Nikodéma po boku Spasitele, nevidíme ho mezi učedníky, ale neuhaslo světlo, které Ježíš v noci zapálil v jeho duši. Po dvou letech zjevně se ukázalo, že od oné noci vlastně patřil k učedníkům Ježíšovým. Když členové velerady o slavnosti stánkův chtěli dáti Ježíše zajmouti, zastal se Ježíše otevřeně, víra jeho tedy zesílila, slovy: „Odsuzuje-li zákon náš člověka, leč prve uslyší od něho a pozná, co činí?" Jan 7, 51. Smrti Ježíšově přirozeně zabrániti nemohl. Z rozhovoru s Ježíšem věděl, že smrt Spasitelova je dobrovolná oběť smírná, aby „nikdo, kdo v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný". Proto nepochyboval ani dost málo o božství Kristově v den Velikého pátku, když ho vidíme pod křížem s Josefem z Arimatie, jak uctivě a s láskou snímají Ježíše s kříže, zabalují v čistá plátna a nesou ke hrobu. Nikodém před celým světem vyznává svou úctu, lásku a víru v Ježíše.

Písmo svaté vypravuje o *Tomášovi*, apoštolu Páně, který byl pochybovačem až do vzkříšení Spasitele. Jeho slova evangelistou zaznamenaná ukazují, že byl inteligentní, ale podivínský, nakloněný ke kritice a pesimismu. Přišel k Spasiteli s pozemskými mesiánskými nadějemi a proto byl trpce zklamán, když Ježíš stále jasněji a určitěji mluvil o své smrti. Krátce před Velkým pátkem zcela veřejně prohlašuje své zklamání. Když Ježíš zjevuje apoštolům smrt Lazarovu v Betanii praví Tomáš: „Pojďme i my, ať umřeme s ním". Jan 11, 16. Z těch

slov mluví jistá životní únava, když nebude nic z tak dlouho marně očekávaného mesiánského království.

Tato kriticky pesimistická nálada se projevuje i v hodinu loučení. Když Spasitel apoštoly těšil: „Nermutiž se srdce vaše. V domě Otce mého jest příbytků mnoho, jdu, abych vám připravil místo, přijdu zase, a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. A kam já jdu víte, i cestu znáte", všichni apoštolé mlčí, jen Tomáš praví: „Pane, nevíme, kam jdeš; i kterak můžeme znáti cestu?" Jan 14, 1-5. Nemůže a nechce chápati, že cesta Spasitelova jest cesta křížová a má býti i cesta jeho apoštolů a učedníků. Denně se dožívá nových zklamání, jest tedy zcela zmaten. Jeho rozum nechápe, že smrt na kříži milého Mistra je cesta k Otci, k věčnému životu, že smrt Ježíšova je jeho vítězství a naše vykoupení, že na této smrti má býti vybudováno mesiánské království, proto tak veliké zklamání pro něj, když smrt skutečně se dostavila.

Tato skutečnost vysvětluje i slova Tomášova a jeho jednání při spatření Pána. Slyšel o vzkříšení Páně, všecky ty zjevy pokládá za halucinace, výmysly žen zázraků chtivých, nestará se o ženské povídačky. Ani apoštoly nepokládá za hodnověrné svědky, ani těm nechce věřiti, proto pronáší slova, která ho ostře charakterisují: „Neuzřím-li v rukou jeho rány hřebův a nevložím-li ruky své v jeho bok, neuvěřím" Jan 20, 25. A za sedm dní, když Spasitel praví: „Vlož prst svůj sem, a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj; a nebudiž nevěřící, nýbrž věřící", padá Tomáš na kolena před Ježíšem a s hlubokou vírou vyznává: „Pán můj a Bůh můj!" Spasitel pronáší při té příležitosti vážná slova, aby jeho pochybování stále zůstalo jako rána v jeho mysli: „Že jsi mě uviděl, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili".

II.

Nikodém, tajný hledač pravdy, a Tomáš, pochybovač, dosud žijí v přemnohých lidech naší doby.

Naše doba hledá! Činí tak často jako Nikodém v noci. Nehledá pravdy v Církvi, kde pravda se hlásá, kterou hlásal Spasitel veřejně v chrámu, synagogách, pod širým nebem na horách, na moři. Mnohý, jako Nikodém, se kloní ke Kristu a Církvi, ale v noci, aby ho nikdo neviděl, aby někdo ráno neřekl, že jest věřící, že chodí do kostela. Mnozí se snaží poctivě pravdu nalézti, ale zároveň se pravdy bojí. Delší dobu přicházel muž s celou řadou otázek a s hladem po pravdě, a jednou řekl upřímně: „Toužím po pravdě, ale mám před

ní zvláštní strach, bojím se totiž konsekvencí, kterých nutně vyžaduje".

Naše doba hladoví po pravdě! Všichni, kteří Církev opustili nebo se k ní obrátili zády, nemohou a nechtějí žíti zcela beznábožensky, v tichých chvílích znovu a znovu mučí je otázky o účelu života, věčnosti, trestu a odměně; srdce jejich jest neklidné a nepokojné.

Tento vnitřní neklid se projevuje při každé možné příležitosti. Setkáme-li se s takovými lidmi, stočí ihned řeč na náboženské otázky. Odkud to, že nynější doba hladoví po náboženské stravě? Skoro každé knihkupectví má i náboženskou literaturu. A proč? Po takových knihách jest veliká poptávka! Lidé hladoví, duše jejich hladoví, chce duchovní chléb. Nejvíce kázání a náboženských publikací rozprodávám laikům, kteří je opravdu čtou, a činí mnohdy různé dotazy. *A proč se tolik šíří různé sekty?* Odpadlíci od pravé Církve a starého náboženství nemohou bez náboženství býti a žíti! Člověk nežije jen chlebem, nepotřebuje jen materielních věcí, potřebuje i slovo Boží, hladoví po náboženských věcech. Přicházejí-li tisíce lidí do Konnersreuthu, není to pouhá zvědavost, nýbrž i myšlenka: snad bychom tu mohli nalézti očividné potvrzení věčné pravdy, viditelný zásah Boží, který tu zázračně potvrzuje katolickou pravdu. Potírá-li se pravé náboženství s nebývalým fanatismem, jest tento boj znamení, že tu jest náboženská touha, že ta touha je silná, že nedá se potlačiti, jinak by ten boj nebyl tak prudký a bezohledný.

Naše doba hledá pravdu, lační po ní, ale s Tomášem i pochybuje. Co nevidím, nemohu ohmatati, co mi nemůže býti dokázáno a vysvětleno naprosto jasně do nejmenších podrobností, tomu nemohu věřiti, tak slyšíme z úst pochybovačů a nevěrců. Zlomíme hůl nad těmito lidmi? Zlomil Spasitel hůl nad Tomášem? Jen ten může nelaskavě souditi o pochybovačích, míní sv. Augustin, který sám nezažil útrap pochybností, a neví, jak pravda těžko se nalézá a jak těžko se zbavujeme bludů.

Známe-li smýšlení dnešního světa, nedivíme se pochybovačům ani dost málo. Dnešní člověk chce vše viděti, chápati v nejvlastnějším slova smyslu, t. j. rukama hmatati, kriticky vše prozkoumati. Výchova moderní školy buduje na myšlence, že se má dítěti vše říci, jak to jest a jak to vzniká: názorné vyučování, pracovní škola, dopracování se k pravdě podle pramenů, to jsou hesla, která představují obraz nynější melody. Chápavější děti přirozeně tímto měřítkem posuzují i náboženskou pravdu, zvláště tehdy, když nesvědomití učitelé prohlašují mnohou náboženskou pravdu za pohádky a bajky.

Podobný duch vládne i mimo školu. Kde ovládá podobný duch, musí víra zmírati. Všímáme-li si prostředí a ducha, který panuje na vysokých školách, nesmíme se diviti ani v nejmenším, že víra jest velice ohrožena v kruzích těchto mladých lidí.

Dnešní svět nemá úcty k tomu, co staletím bylo svaté a nedotknutelné. Jeden student vypravoval, že páni docenti při studiu klasických řečí rádi se zaměstnávají i listy sv. Pavla, aby mladým lidem objasnili, že učení a ritus a zvyky křesťanství nejsou původní, nýbrž převzaty z pohanství, ne tedy zjevení Boží, nýbrž výtvory lidského ducha. A tyto bludy se rozšiřují brožurami, přednáškami, novinami, pronikají do salonů boháčů i chaloupek dělníků a denně tu rozšiřují mínění, že moderní člověk nemůže věřiti církevním dogmatům.

Kdo zná tyto skutečnosti, ví, že duch času vychovává k pochybování a ztrátě víry, ten také chápe tvrzení, že mnohým skutečně činí obtíže býti věřícím. Moderní člověk vidí denně, jak víra jest napadána, fanaticky potírána, posmívána. Denně musíme hájiti svou víru, denně si ji vybojovávati.

III.

Co činiti, abychom si víru zachovali v této době pochybování a kritiky?

1. S Nikodémem dejme se poučiti a sami se vzdělávejme! Proč mnozí ztrácejí víru tak rychle? Proto, že ji správně nepoznali! I filosoficky hodně školený člověk musí doznati, že katolická věda rozumnost víry odůvodnila metodou vědeckou a velmi dobrými důvody. Ukázala čistě filosoficky dějinnou cestou, že věřícím býti jest rozumné. Že jest jeden Bůh, že Bůh se může zjevovati, že odpovídá Boží dobrotě a pro omezenost lidského ducha bylo nutné zjevení Boha v Bohočlověku, že zjevení Boží jest chráněno a řízeno Bohem ustanoveným a Bohem řízeným učitelským úřadem, že milost Boží jest sprostředkována zplnomocněnými rozdavači milosti ve viditelných znameních a není přenechána přáním a pošetilostem jednotlivců — to vše jsou rozumně dokazatelné věci, přirozeně že ne tak dokazatelné jako pravdy čistě deduktivní matematiky, ne tak dokazatelné, že by byly odstraněny všecky obtíže. Tak na př. můžeme velmi dobře ukázati, že musí býti jeden Bůh, ježto bychom jinak neměli rozumného vysvětlení pro existenci světa i svou. Boha ovšem nikdy nepochopíme. A tak jest skoro u všech dogmat. Chtěl-li by tedy někdo tvrditi, že proto odmítá víru v Boha a zjevení, že jest nemožné všecko chápati až do posledního puntíčku, bylo by to právě tak po-

šetilé, jako by chtěl tvrditi, že se zdráhá ukojiti žízeň proto, že nemůže vypíti celý oceán, že odmítá jeden drahokam, že nemůže míti všecky diamanty. Theoretické pochybnosti, nerozlušitelné obtíže vždycky zůstanou. To nesmí člověka od víry odpuzovati. Motivy, pohnutky pro věrohodnost víry našeho náboženství jsou tak pádné a závažné, že rozumný člověk je plně uznává s jistým vědomím, že celek náboženství jest pravdivý, byť jednotlivosti nebyly mu zcela jasné.

2. I kdyby bylo možné dogmata učiniti zcela jasnými, není tím ještě řečeno, že je všichni skutečně přijmou. Víra totiž není jen záležitost rozumu, nýbrž i akt vůle. Rozumu může něco býti zcela jasné, ale vůle má jiné důvody, důvody srdce, vášně, které mohou býti tak silné, že i při jasném názoru se odmítá poznaná pravda.

Jeden známý ze světové války vypravoval: U našeho pluku sloužil neobyčejně nadaný muž, v ohledu mravním zcela ubohý. Chtěl jsem ho získati. Mluvil jsem mu o Bohu, dokazoval mu nutnost jediného Boha, který dobré odměňuje a zlé trestá. Zde hrozí nebezpečí každou minutu, nastane smrt, a vševědoucí Bůh bude souditi. Naslouchal, doznal, že mám pravdu, že by tedy musel změniti svůj život kdyby to uznal, a dodal: a to právě nechci! V nejbližších hodinách padl. Stále mi tanou na mysli jeho slova: Uznávám to, ale nemohu přijati, musel bych změniti svůj život, a to právě nemohu a nechci.

Tento odstrašující příklad dokazuje, že obtíže víry často nejsou v rozumu, nýbrž jinde, že jejich nejhlubší příčina jest v hříšném životě. Spasitel praví: „Světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu nežli světlo, neboť skutkové jejich byli zlí. Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světla a nejde ke světlu" Jan 3, 19-20.

3. Přecházíme k poslednímu a nejjistějšímu prostředku ku překonání pochybností a obtíží víry. Spasitel to řekl Nikodémovi slovy: „Kdo činí pravdu, jde ke světlu". Spasitel pronesl tato slova, když viděl, že vzdělaný muž po delší rozmluvě stále na něho pohlíží s pochybnostmi. Ta slova znamenala: Zanech pochybností, beř moje učení se všemi tajemstvími a záhadami, žij podle tohoto učení, a tak dojdeš ke světlu, t. j. k zcela radostné, blažívé víře. Jest to táž myšlenka, kterou vyjádřil později, když řekl Židům: Budete-li se přidržovati v životě mých slov, budete moji učedníci, poznáte pravdu, a pravda osvobodí vás. Tu jest naznačen způsob, jak Ježíš přiváděl lidi k víře. Nezačínal s důkazy o Bohu a zjevení a požadavkem býti jeho učedníkem, naopak volil cestu zcela opačnou.

Praví: žij, jak jsem ti ukázal, buď mým učedníkem v následování mne, a časem přijdeš ku pravdě, t. j. uznáš moje učení za pravé. Nejsilnější motiv víry bude její vyzkoušení v životě. Víra nás činí svobodnými, opravdu svobodnými, vnitřně svobodnými! Kdo podle víry žije, jest svoboden od otroctví smyslů a hříchů, neovládají ho ony příšerně démonické moci, které předstírají štěstí, a přinášejí otroctví s neštěstím a věčnou smrtí. Každému, kdo poznal tento osvobozující účinek života ve víře, jest samozřejmé, že tato víra jest pravá, když její pravost a pravdivost sám ve svém životě vyzkoušel. Písmo svaté podává nejjasnější důkaz pro správnost této cesty, kterou Ježíš doporučoval těm, kteří pravdu hledali. Všichni, kteří byli čistého srdce, kteří slova Spasitelova slyšeli a plnili, poznali a doznali: „Pane, ty máš slova života věčného, a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn Boží" Jan 6, 69-70.

Taková má býti i naše cesta ke Kristu, Církvi, radostné víře v Krista a jeho Církev. Pryč s pochybnostmi a váháním! Beřme radostně celek víry jako naprosto jistou pravdu! Při tom nezapomínejme, že studium víry jest nutné i dobré. Věnujme pozornost knihám náboženského obsahu, kázáním, přednáškám. Nutnější a lepší jest život podle víry. Kdo podle víry žije, dochází snadno k světlu. Pochybovač jest vždycky polovičatý člověk, jest „muž dvojí mysli, nestálý na všech cestách svých" Jak. 1, 8.

Legenda vypravuje: Když nevěřící Tomáš vložil svou ruku do ran Ježíšových rukou a jeho boku, zbarvila se ruka krví božského Spasitele a zůstala červenou až do smrti apoštolovy. Legenda obsahuje hlubokou pravdu. Pochybovač, který nesvatě a drze se dotýká svatyně víry, zraňuje víru, ba mnohdy jest i její vrah. Ježto víra přebývá v duši, jest tedy vlastně víra duše naší duše, a trvalá pochybnost jest zasahování do života duše, její vražda.

4. Máme se modliti o dar víry pro sebe i všecky zbloudilé. I víra jest dílo Boží milosti. Modleme se se slepcem u cesty: Pane, ať vidíme! Pane, dej nám světlo! Víme, že víra jest síla našeho života, cesta k vnitřní svobodě a vnitřnímu pokoji. Chceme žíti a jednati podle víry, abychom přišli ke světlu, k světlu věčného života, kde víra přechází v patření, kde není stínu. Bože, rozmnož naši víru!

Marie Magdalena.

Žena, která byla ve městě jako hříšnice známa, dověděvši se, že Ježíš stoluje v domě fariseově, počala plačíc smáčeti slzami nohy jeho a utírala je vlasy hlavy své a líbala nohy jeho. Lk. 7, 37-38.

Podle slov Ježíšových má tma, t. j. hříšný život mnohé ve svém zajetí a nedovoluje jim se povznésti k světlu do čistého života ve víře. A přece žije v každém člověku snaha a touha a pud po světlu. Vzlet k výšinám jest často velmi těžký. Jest vůbec možno se propracovati z hříchu k ctnosti, může člověk zapadlý do bahna hříchu doufati v evangelium, radostnou zvěst, že jest tu pomocná ruka, aby jej povznesla k světlu, aby jej zachránila? Magdalena ukazuje, že pro každého hříšníka jest cesta k světlu, že pro každého hříšníka platí slova: „Byť byly vaše hříchy jak šarlat, jak sníh budou zbíleny; byť byly červené jak červec, jak vlna zbělejí" Jer. 1, 18. Magdalena jest typ duše v hříchy pohřížené, která zasažena Boží milostí, zanechává hříšné cesty, v lásce Boží se povznáší k čistotě a novému životu.

I.

U jezera Galilejského, v rajsky krásné krajině bylo městečko Magdala, vilová kolonie pohanů a svobodomyslných Židů se vznešenou společností a volnými mravy. Tu bydlela ona pověstná Marie Magdalena. Záhy ztratila rodiče, jest tedy snadno pochopitelné, že jí pro mimořádnou krásu a bohatství hrozilo veliké nebezpečí.

Mladá, pyšná dívka brzy zpozorovala, že jest obdivována. Byla šťastná ve společnosti mladých důstojníků, lichotila jí pozornost vynikajících mužů, kteří se snažili dostati se do její blízkosti. Zpočátku nebyla špatná, byla ješitná, chtěla se blýskati a líbiti, chtěla býti ctěna a oblétána. A tak pomalu se oddávala démonickým mocem, které ji plně ovládly: kousek po kousku odhazovala to, co má žena: stud, důstojnost a mravnost, které jako strážní andělé ostříhají nevinnost a čest Jsou-li tito strážní andělé vypuzeni ze srdce, klesá žena hlouběji a hlouběji do bahna a propasti, začíná vládnouti tyranie vášní a drží pevně svou oběť. Touto cestou šla Magdalena, otrokyně hříchů, od „níž vyšlo sedm duchů zlých" Lk. 8, 2.

Neznala ohledů. Viděla, že si na ni prstem ukazují pro její nemravný život. Celé městečko o ní mluvilo. Dobří se jí vyhýbali, ošklivili si ji, nechtěli se s ní stýkati. Byla v městě známa jako hříšnice.

Myslíte, že byla šťastna v tomto duševním stavu? Pochybuji! Žádost těla je jako slaná voda: neuhasí žízně, naopak ji zesiluje. Nesmrtelná duše nemůže s tímto hříchem býti dlouho šťastna. To, co jest v člověku lepšího, šlechetnějšího, vzpouzí se proti špíně.

I Magdalena prožívala chvíle, kdy ta lepší stránka viděla v hříchu odpor a hnus. Jako všichni otroci žádosti těla, zažívala i Magdalena okamžiky, kdy sama před sebou se styděla a sama sebou pohrdala. Kéž bych mohla býti čistou, čistou jako dítě! Tak burácelo i v její duši. Přehlušovala výčitky svědomí, ale ony se vracely, zesilovaly, nedávaly pokoje, pomalu se dostavoval odpor k hříchu a nenávist, když poznávala, že svým nehodným životem se připravila o ženskou důstojnost a šlechtictví duše.

Dostavil se okamžik, kdy zasáhlo Boží milosrdenství do života této zbloudilé ovečky. Sv. Augustin jednou krásně pravil: Milosrdenství Boží podobno orlu, který v širokých kruzích obletá svou kořist, aby se náhle na ni vrhl. Vizme, jak vysoko se vznáší Boží milosrdenství nad životem této hříšnice; ještě je hodně daleko, ale již krouží kolem hříšnice. Magdalena přemýšlí, zkoumá svůj život, milost ji přivádí jednoho dne do blízkosti Spasitele. Viděla ho a slyšela kázati evangelium, radostnou zvěst pro hříšníky. Jak vznešená postava a přece pln laskavosti a dobroty! Zůstává státi stranou ostatních jako přikovaná a s úctou pohlíží k tomu, jenž jest přítel hříšníků.

Slova, která slyší, znějí jako vykupitelská píseň pro zbloudilé hříšníky. Mluví o ztracené ovečce, za niž dobrý pastýř dává svůj život, aby zachránil její život a vyrval zlému nepříteli.

Spasitel přehlíží pozorně poslouchající zástup. Magdaleně se zdá, že při líčení dobrého pastýře, který zanechává devadesáti devíti ovec a jde za ztracenou ovečkou, spočívá jeho oko na ní, zdá se jí, že jí platí slova jeho: Radujte se se mnou, nalezl jsem ovečku ztracenou. Magdalena klopí zrak, neodvažuje se hleděti v jeho čisté oko, a přece znovu a znovu pohlíží na Ježíše, a čím více na něho pohlíží, tím jasněji poznává: před námi stojí ten, jenž nahlíží do nejhlubší hlubiny mé duše, jenž ví všecko! A přece nepohlíží na mne s opovržením. Magdalena ví, že z čistého oka jako jest oko nevin-

ného dítěte, nemluví pyšná domýšlivost ani tvrdost, nýbrž vyzařuje bezměrný soucit a nekonečná láska. V jejím srdci po prvé se probouzí odvaha, důvěra a víra; ví, že on ji jistě nezavrhne, kdyby všichni ostatní nad ní zlomili hůl; ví, že jí zcela jistě podává pomocnou ruku a nedá jí zahynouti.

S jeho pomocí chce začíti zcela nový život, přerušiti vše a odstraniti, co jí připomíná minulost nebo k minulosti poutá. Jak by mu ráda otevřela srdce, aby uslyšela jeho spasná slova! Jak jen se k němu dostati? Náhodou se dovídá, že Ježíš jest hostem Šimona, farisea. Snad tu bude možno mluviti se Spasitelem. Ale on tu nebude sám. Oči celé společnosti na ní spočinou. Bude těžko vyznati všecky hříchy svého života. Ženská pýcha se začíná ozývati. Pohledy fariseů a posměšné poznámky jejich sotva snese. Dodá si odvahy. Veřejně hřešila, chce se veřejně vyznati. Jest rozhodnuta. Béře drahocennou alabastrovou nádobu s drahou mastí a jde k obydlí farisea Šimona. Zaváhá. Dodá si odvahy, vstupuje do sálu v slušném, prostém oděvu, bledá jak mramorové stěny sálu. Studený pot vyvstává jí na čele. Přehlíží hosty za stolem, přistupuje k Spasiteli. Oči všech upřeny na ženu, která dnes vyhlíží docela jinak než jindy. Šimon ji nerad vidí, přemýšlí už, že musí dáti vymýti celý dům, který jest poskvrněn přítomností těla ženy.

Sluhové vzhlížejí k svému chlebodárci s otázkou v očích, nemají-li snad onu ženu vyvésti.

Maria už klečí u nohou Mistrových, slzami lítosti skrápí jeho nohy, utírá krásným vlasem, béře alabastrovou nádobu a drahocenným obsahem polévá nohy Spasitele.

Byla to tichá, zkroušená generální zpověď před Spasitelem, vševědoucím Bohem. S chvějícím srdcem očekává, co Mistr řekne. Ježíš hledí na ni okem nesmírného milosrdenství, a pronáší uklidňující slova: „Odpouštějí se tobě hříchy" Lk. 7, 48; „víra tvá tě uzdravila, jdi v pokoji" Lk. 8, 48.

Jen ten, kdo po těžkém provinění si vyprosil odpuštění a důvěru milého člověka a přesvědčil se o jeho dobrotě a lásce, může pochopiti, co způsobila slova Ježíšova v duši bývalé hříšnice, může pochopiti velikou radost, novou sílu, novou vůli, vděčnost, pokoj a lásku, které přeplňovaly srdce kajícnice. Od tohoto okamžiku začíná nový život. Při vstupu do domu fariseova v duchu jásala s nevěstou Velepísně: „Našla jsem toho, jejž miluje duše má. Chopila jsem jej a nepustila" 3, 4. Ten slib věrně splnila. Strhala všecky mosty s minulostí, sloužila jedině Spasiteli, svému zachránci. Vidíme ji v průvodu Mistrově, vidíme ji jako silnou ženu na křížové cestě Páně,

vidíme ji s matkou Páně pod křížem. A když krůpěje krve umírajícího Spasitele padaly na hlavu její, porozuměla dosud nejasnému podobenství o dobrém pastýři, který z lásky život dává za své ovce.

II.

Magdalena má mnohé sestry a bratry. Její hřích jest hříchem mnohých a mnohých. Kolik Magdalen žije v dnešním světě! Jsou i v dobrých rodinách. I jejich hříšná životní dráha začíná zdánlivými maličkostmi. Proč mnohé mladé děvče celé hodiny postojí u zrcadla, že jí ani na modlitbu času nezbývá? Pozorujme různé společnosti, jak se tu pomalu klesá z prohlubně do prohlubně, ztrácí stud, důstojnost, počestnost, podporuje vášeň! Kolik lidských duší tu hyne! Jediné východisko mnohých bývá sebevražda, když zbytečně promarnili život a stali se otroky nečistoty a nemravnosti.

Šťasten každý, kdo obrací v pravý čas, kdo zatouží s Magdalenou: kéž bych byl čistý jako nevinné dítě! Kéž bych definitivně skoncoval se vším, co tak hanebně znesvěcuje duši!

Šťasten, kdo s Davidem, tajným cizoložníkem a vrahem, sezná své chyby, když svědomí s prorokem neúprosně volá: hřešil jsi! Šťasten, v jehož duši ve dne v noci straší vina jako strašidlo, až tato zvolá s královským kajícníkem: „Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého, a dle množství svých slitování. Svou nepravost já poznávám, a hřích můj jest přede mnou" Ž. 50, 3 a 5.

Snad vzpomínáme v tomto okamžiku na hříchy mládí, manželství, snad na hříchy proti klíčícímu plodu. Kéž bychom s hříšnicí našli i kajícnici. Kéž by nás povzbudil krásný příklad Magdaleny, abychom tak poctivě a nebojácně vyznali všecky hříchy, očistili duši, a na dobré cestě vytrvali! Snad již častěji vedlo nás svědomí k zpovědnici, ale tam ztratili odvahu, a snad dále se plahočíme světem s poskvrněnou duší a neklidným svědomím. Následujme Magdalenu!

Každý z nás prožil chvíle a okamžiky, které by rád vymazal ze svého života. Neváhejme doznati: Bože, smiluj se, zhřešil jsem, lituji toho, chci vše napraviti, proto jdu do zpovědnice.

III.

Touha po čistotě, když hřích a vina tíží duši, jest tak stará jako lidstvo. Projevovala se v různých náboženstvích různě: v Starém zákoně smírnými obětmi, různými očistnými pro-

středky a kultem mysterií. Ta touha tu jest, a jest v každém srdci, byť ji mnohdy, i delší dobu, svět potlačoval a přehlušoval. Svědomí každého člověka, není-li úplně umlčeno, časem se ozývá a lítost zachvacuje duši, uvědomíme-li si smutný stav duše v hříchu nečistoty. Co činiti? Magdalena, která v neklidu duše našla cestu k Spasiteli, buď nám ukazovatelkou cesty. První její upozornění zní: *Musíš míti pevnou důvěru!* Ztracená důvěra musí býti znovu získána. I z největší prohlubně jest vysvobození.

Předpokládám, že máte doma Nový zákon — nemohu si představiti katolickou rodinu bez Písma svatého — nalezněte si tedy patnáctou kapitolu evangelia sv. Lukáše. Podobenství o ztracené ovci končí slovy: „Pravím vám, že tak bude větší radost v nebesích nad jedním hříšníkem pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují". A následuje klenot Nového zákona, podobenství o ztraceném synu, který necitelně opouští otce, promarní všechen majetek se zkaženými lidmi a klesá a klesá, až jest na tom hůře než zvířata — i tomuto ubožákovi přichází otec vstříc, přijímá jej s otevřenou náručí, a z radosti, že syn se vrátil, připravuje velikou hostinu, a jako syna přijímá toho, jenž prosí, aby tu směl sloužiti jako poslední dělník.

Kdo promyslí toto podobenství důkladně, nemůže ani na chvilku zoufati nad Božím milosrdenstvím. Není hříchu, který by nebyl odpuštěn, když ho litujeme! Spasitel všem lopotícím se a obtíženým volá: Pojďte ke mně, a naleznete pokoj duším svým.

Proto druhé upozornění zní: *Hříšná duše, hledej Ježíše; jdi, k Ježíši!* Nemusíš jíti do domu farisea hledati Ježíše, stačí jíti k jeho zástupci, knězi, který s láskou dobrého pastýře hledá ztracenou ovečku, který dává rozhřešení jménem Božím. Pojďme s důvěrou k němu, největší radost jeho jest odpouštěti nám jménem Božím, býti prostředníkem pokoje a míru. Ten, jenž musí denně bojovati, aby si zachoval čistotu duše, ví, jak jest dnes těžké žíti podle zásad křesťanství v mládí, v rodině, v manželství, ví, že vševědoucí Bůh nejlépe zná prostředí, v němž musíme žíti a býti, proto pomáhá každému, kdo jest dobré vůle. A musí-li užíti ostřejších slov, činí tak jedině z lásky, pro záchranu duše. Ví, že každý hřích přináší zlo, že nemáme hřešiti, aby se nám nepřihodilo něco horšího.

Další napomenutí Magdaleny: *Po svém obrácení setrvej u Spasitele, nehřeš více!* Obrácení bez této vůle není vlastně obrácení. Ušpiním-li si šat, nedávám ho čistiti proto, abych

jej ihned znovu ušpinil. Vím-li, že tu nebo onde jest pro mně skryto nebezpečí, nejdu tam, a musím-li přece, dám si dobrý pozor.

Magdalena po svém obrácení jest jen ve společnosti dobrých lidí. Následuje Spasitele na jeho cestách. Pro ženu, která zvykla hříchu, nebylo jistě lehké jíti cestou čistoty a ctnosti, když tu byly návyky, které znovu se ozývaly, a pokušení, která znovu se hlásila. Magdalena vytrvala! Blízkost Spasitelova dodávala jí síly. Blízkost Spasitele jest pro nás svaté přijímání. Budeme-li hodně často přijímati důstojně, zůstaneme čistí. Nezapomínejme, že vše můžeme v tom, který nás posiluje.

Poslechněme napomenutí sv. Ambrože: Následoval-li jsi hříšníka, následuj i kajícníka! Následuj kajícníka, ale následuj ho hned. Nezatvrzuj svého srdce!

Celník Levi — apoštol Matouš.

Ježíš spatřil celníka jménem Levi, an sedí u celnice, a řekl jemu: Pojď za mnou. Lk. 5, 27.

Svatý Ambrož vypravuje o mladém muži, který udržoval delší dobu hříšný poměr. Jednoho dne poznal ošklivost svého života a rozhodl se, že se polepší. Aby spíše splnil své předsevzetí, opustil místo hříchu a odešel do ciziny. Po návratu se sešel náhodou se společnicí svého hříšného života. Poznali se, ale muž se jí chtěl vyhnouti jako docela cizí osobě. Zavolala ho a sladkým hlasem se tázala: „Ty mně už neznáš?" Mladý muž odpověděl: „Znám tě, jsi to ty, ale já jsem už jiný". A rychle se vzdálil.

Tento příklad skýtá hluboké poučení pro ty, kteří byli a jsou spoutáni hříchem. Kdo miluje pokoj duše, jedná podobně.

Pro hledače pravdy a pochybovače a nemravy jest polepšení jistě těžké, ale není nemožné, jak dosvědčují Nikodém, Tomáš, Magdalena; velice těžké jest obrácení toho, kdo nic nechce věděti o absolutních věčných hodnotách: Bohu, duši, nesmrtelnosti, kdo přilnul k mamonu, který jest jeho bohem, kterému se klaní a slouží.

Pryč od materialismu, mamonu, k bohatství duše v Bohu. I pro to heslo máme příklad. Evangelium vypravuje o velice zajímavém obrácení ze světa bohatství, financí, mamonu. Jest to povolání celníka Levi za Kristova apoštola.

I.

Bylo to v Kafarnaum. Ježíš uzdravil ochrnutého. Pověst o tom rychle se rozšířila po městečku a s ní zároveň neuvěřitelná zpráva, že Ježíš si osobuje právo i hříchy odpouštěti, že skutečně hříchy odpouští, když řekl ochrnulému: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji". Pověst pronikla i do domu muže, jemuž každý Žid úzkostlivě se vyhýbal. Muž ten slul Levi a byl celník, který vybíral cla pro Římany, vybíral pro ně i daně: Římané je pronajímali bohatým lidem, když složili vysoké kauce. Vrchní celník si najímal celníky, kteří závodili, aby ukojili lakotu svých nadřízených a proto lid všelijak utisko-

vali. Dály se asi veliké nepříslojnosli, proto celníci byli přímo nenáviděni a pokládáni za veřejné hříšníky.

Levi si vyvolil loto opovržené zaměslnání. Zlákal ho veliký výdělek. Jeho snaha byla býli bohatý, míli hodně a hodně peněz. Nedbal opovržení soukmenovců a příbuzných, nedbal loho, když děli přicházely ze školy fariseův a zákoníkův s nářkem: dnes nám zase říkali, že všichni celníci jsou zrádci a nepřálelé lidu; byl spokojen, mohl-li večer napočílali veliký příjem.

Jednoho dne slyší o činnosli Ježíšově. Myslí, že jesl lo nějaký egyplský kouzelník, klerý z lidí mámí peníze, a když se dovídá, že jesl z Nazareta syn chudého lesaře, že si přivlasllňuje právo odpoušlěli hříchy, pokládá jej za fanlaslu. Hřích, podle jeho názoru jesl lehdy, když můžeme brálí více procenl a béřeme méně.

Slále slyší o lomlo Ježíši, doma, u celnice, od každého, kdo se lu zaslaví, děli s nadšením mu o něm vypravují, kupci o něm mluví, jiný docela viděl uzdraveného služebníka selníkova, jiný vypravuje o uzdravení malomocného, přichází i zpráva o uzdravení ochrnulého.

Fariseové i saduceové přicházejí, aby ho spalřili. Levi slyší, že Ježíš se slýká i s celníky, nepohrdá jimi, a lu jislá zvědavosl ho nulí poznali loho člověka. Příležilosl brzy se naskylá. Levi slojí slranou, lidé se mu vyhýbají, slyší, že len člověk mluví jako moc maje a ne jako fariseové a zákoníci. A jak lenlo prosly muž nalézá přiléhavá slova! Co hloubky v jeho slovech, klerá právě leď říká: „Co prospěje člověku, byl celý svěl získal, živol věčný však ztralil?“ Levi počílal jako finančník se ztrálou a ziskem. Veličina, klerá jako celník vůbec nebral v úvahu, duše a věčnosl, je skulečnosl, realila, a k lomu realila nejvělší! Duše! To slovo jej zaujalo. Mám duši, mam nesmrlelnou duši! Co znamená denně se množící kapilál, když duše jeho, jeho ubohá duše škodu ulrpěla; jak la duše dopadne jednou před věčným soudcem? Pravda, svalá pravda jsou slova lohoto zvlášlního člověka: „Neskládejle sobě pokladů na zemi, kde rez a mol kazí, a kde zloději vykopávají a kradou, ale skládejle sobě poklady v nebi, kdež ani rez ani mol nekazí, a kde zloději nevykopávají aniž kradou“ Mt. 6, 19-20. Ta slova znějí jako rozsudek z nevidilelného světa do jeho duše, probouzejí slaré a nové viny a říkají mu, že v jeho majelku jesl mnoho nespravedlnosli. A když slyší slova: „Hledejle nejprve království Božího a spravedlnosli jeho, a loto všecko bude vám přidáno“, zdá se mu, že

jsou to prosebná a výstražná napomenutí matky, která chce dítě uchránili pádu do propasti. A neapeluje Ježíš na můj lidský rozum, když mluví o moudrém muži, který buduje svůj dům na skále, aby vzdoroval vichrům a bouřím? A nemám viděti vlastní obraz v pošetilosti člověka, který staví na písku, který chce budovati své štěstí na pomíjejícnosti tohoto světa? A spadl příval, přišly řeky, zavály větry, obořily se na dům ten, i padl a pád jeho byl veliký.

Poslední odpor chladného a vypočítavého finančníka láme Spasitel hrozným „běda" nad pošetilci, kteří budují na písku. Trojí Kristovo běda zachvívá jeho duší, když slyší: „Běda vám bohatým, neboť již máte potěšení své. Běda vám, kteří jste nasyceni, neboť budete lačněti. Běda vám, kteří se smějete nyní, neboť budete kvíliti a plakati" Lk. 6, 24-25.

Levi po tomto kázání špatně spal. Ne a ne usnouti. Stále mu zní v uších trojí běda: běda vám bohatým; běda vám nasyceným; běda vám, kteří se smějete nyní. Slova Spasitelova dorážejí stále jako mouchy: Budete kvíliti a plakati. Vidí své poklady, mamon, a vnitřní hlas volá: A kde máš poklady pro nebe? Blázen jsi, stavíš na písku, ani se nenaděješ a přijde bouře a dům tvého štěstí a života se sesype jako domek z karet.

Nevyspalý, vnitřně rozervaný stojí Levi u celnice. Lidé přicházejí a odcházejí. Nemá klidu. Usedá na lavici. A jeho myšlenky jsou zase u Ježíše. Kéž by aspoň jednou mohl s ním promluviti mezi čtyřma očima! Jistě by mu poradil. Hledí do dálky, náhle vyskočí, jest to, co vidí, skutečnost, přelud či co? Ježíš přichází a jde přímo k celnici, a volá jasným hlasem: „Pojď za mnou!" Bez váhání, bez rozmyšlení opouští zaměstnání, peníze, dům, rodinu a jde za Spasitelem jako jeho apoštol. Ježíš jde s ním do jeho domu. I rodina se má dověděti o změně otcova srdce. Spasitel jí vypravuje o novém životě, který otec začíná. Příklad otcův probouzí v srdci rodiny horlivé následování a ochotu k oběti; rodina dává Ježíši to nejlepší, co má, dává mu svého otce.

Přišli i dřívější přátelé boháčovi. Levi vystrojil hostinu, Ježíš s učedníky sedl za stůl s celníky a hříšníky. Levi chtěl ukázati, že veřejně se připojuje k Ježíši, a Ježíš chtěl veřejně ukázati, že nezavrhuje nikoho, kdo má dobrou vůli, že nemusí ani ten zahynouti, kdo si odvykl zbožnosti a žil jen světu a mamonu. Fariseové sice se pohoršovali tímto jednáním, zaslavovali učedníky Páně a tázali se: „Proč s celníky a hříšníky jí Mistr váš?" Ježíš jim odpověděl: „Nepotřebují zdraví

lékaře, nýbrž chorobní". A připojil s jemnou ironií: „Nepřišel jsem povolat spravedlivé, nýbrž hříšné".

Levi změnil jméno, jistě proto, aby naznačil, že změna jeho srdce je veliký dar, veliká milost Boží, když z hříšníka se stává apoštolem;; zval se Matouš, t. j. dar Boží.

Celník Levi jest typ mnobých moderních lidí. Kolik lidí dnes dbá zásady: hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho? Kolik lidí hledá štěstí v materialismu života! Kolika lidem nasyceným, bohatým, smějícím se a velebeným jest denní sen a tyran mizerný mamon, který je ovládá a činí z nich tyrany chudých, hladových, smutných a nemocných?

Jest mnoho lidí, kteří myslí jen na úroky, zisky, ztráty, procenta, měnu; to jsou oni boháči, o nichž platí slova Kristova: „Spíše projde velbloud uchem jehly než bohatec do království nebeského". Ježto přemnozí z těchto boháčů lnou celým srdcem k penězům, nemají srdce pro trpící bratry, mamon zatvrzuje jejich srdce, jsou necitelní k bližnímu i k sobě. V bohatství, užívá li se ho nesprávně, se skrývá veliké nebezpečí pro duši. Peníze otvírají dveře všem neřestem.

Mamon netyranisuje jen bohaté a nasycené, tyranisuje i chudé, hladové, roztrpčené. Přemnozí potírají mamon v moderním kapitalismu a hladoví po něm právě tak jako bohatí. Jsou lidé, kteří pronášejí plamenné řeči proti kapitalismu a sami jsou kapitalisté nebo touží býti kapitalisty. Kolik tak zvaných proletářů zmizelo s nastřádanými penězi soudruhů! Kolik chuďasů najednou zbohatlo: vily, domy, auta, šperky!

I mezi chudými jsou přemnozí, kteří nemají nejmenšího zájmu pro jiné věci: myslí jen na zisk a mamon. Zisk, peníze, hodně peněz, to jest jejich náboženství. Tím neodsuzuji snahy o lepší mzdy a větší kus chleba, sám vím, co jest bída, zakusil jsem ji, chci jen poukázati, že vedle těla máme i duši, nesmrtelnou duši. Jsem přesvědčen, že by kapitálu jen prospělo, kdyby více dbal křesťanské lásky a v pracujících viděl bratry a sestry, ale nemohu zamlčeti, že i dělný lid měl by jinak chápati své životní poslání. Snaha o zlepšení sociální stránky pracujícího lidu nesmí poškozovati duši, mamon nesmí tyranisovati ani bohatých ani chudých. Necitelný a nekřesťanský mamon musíme odsouditi u každého. Kolik dělníků odcizil Církvi, kolik lidí svedl k odpadu!

Můžeme tvrditi bez nadsázky, že touha po mamonu ovládá všecky vrstvy národů. Vše ustupuje a musí ustoupiti před tím, co přináší peníze. Nejlepší doklad různé podniky! Nabízí se různé nectnosti jen pro lákání peněz z kapes druhých. Diva-

dla, umění, film, literatura sledující jediný hlavní cíl: jen hodně peněz! Peníze se vyhazují za vše možné a zanedbává se nejprvnější: pečovati o lidsky důstojné bydlení pro lid. Pokud potrvají bídné lidské příbytky, potrvají i smutné zjevy zneužívání manželství, rozluky, rozvody a mnohé jiné různé trestné činy.

Mamonářský duch jest veliké nebezpečí pro duši, pro národ, pro Církev.

III.

Nékážeme nenávist, nejsme revolucionáři, nemáme k tomu důvodu, neodsuzujeme ani kapitalismus ani dělnické snahy pro zlepšení sociálních poměrů, *ale odsuzujeme ducha mamonu*, který byl odsouzen Kristem velmi ostrými slovy; proto někteří, zcela neprávem, prohlašovali Krista za demagoga a revolucionáře. Boj proti duchu mamonu patří do kázání proto, že jest to jed, a naše povinnost jest lid varovati a chrániti před tímto jedem. Co praví duch Kristův?

Víc než mamon jest duše, dobrá duše, království Boží. Nejprve království Boží, nejprve duše, potom teprve to ostatní. To jest správný řád, ne naopak. Jaký prospěch má člověk z toho, získá-li celý svět, a jeho duše hyne? To se musí projeviti denně ráno a večer: první a poslední musí býti myšlenka na Boha. To se musí ukázati v neděli: napřed bohoslužba a péče o duši, potom vše ostatní: odpočinek, zábava, výlet, sport. To se musí projeviti v našem obchodě: nesmíme prodávati nic, co slouží k hříchu, byť výdělek sebe více lákal. Nesmíš zaměstnávati osoby, které jsou příčinou hříchů jiných!

Z nashromážděného mamonu nic s sebou nevezmeme! Všecko tu musíme zanechati. Jednomu člověku bohatému přineslo pole bohatou úrodu. Neměl ji kam uložiti. Zbořil stodoly a vystavěl větší. A řekl duši: „Duše, máš mnoho zboží složeno na mnoho let; odpočívej, jez, pij, vesel se". A co tomu říkal Bůh? „Pošetilče, této noci požádají duše tvé od tebe, a čí bude to, co jsi připravil?" Lk. 12, 19-20. Připomeňme si vždy tento příběh, když bůžek mamonu chce nás oklamati. Rakev a kousek šatu jest vše, co si vezmeme do hrobu. Výstražné jest poučení o boháči a chuďasovi. Jak volá z hlubin propasti? „Trápím se v tomto plameni". A co řekl Spasitel? Běda vám bohatým; běda vám, kteří jste nasyceni; běda vám, kteří se smějete nyní. Budete kvíliti a plakati!

Čiňme si přátele pomocí mamonu, t. j. kdo má peníze, nemá je prohýřiti, má jich používati ke konání dobra: lačné krmiti, žíznivé napájeti, nahé odívati, dávati spravedlivou mzdu, opa-

třovati lidem práci, stírati slzy vdov a sirotků, podporovati dobročinné účely. Každý z těchto dobrých skutků jest dobrý přítel, který nám připravuje cestu do nebeského království. Vše, co činíme bližnímu, pokládá Kristus za dobrý skutek sobě prokázaný.

Jistý muž svou pílí a dovedností se propracoval za majitele veliké továrny. Před několika lety zemřel. Továrnu vede jeho syn. Přál bych vám viděti jak se namáhá, aby udržel to, co otec vybudoval, žije jednodušeji než mnohý dělník, studuje často dlouho do noci. A proč to vše? Řekl: „Mám odpovědnost za tři sta rodin, které by zůstaly bez chleba, kdybych musel podnik zavříti". Tento mladý a ideální muž nepracuje a nenamáhá se pro výdělek nebo požitek, nýbrž pro rodiny dělníků. Jeho cílem není mamon, nýbrž starost o bližní. Kdyby takto každý boháč pohlížel na mamon, sloužil by kapitál blahu lidstva. To jest možné jen tam, kde obě strany, dělník i zaměstnavatel, neženou se v první řadě za mamonem, penízem, nýbrž sledují v první řadě prospěch duše, mají na mysli Boha a jeho přikázání, v bližním vidí bratra a sestru.

A ještě něco ukazuje tento příklad. Mnohý boháč žije jako chuďas, uskrovňuje se, aby pomáhal jiným. Ale jsou i „bohatí" mezi chudými, kteří mnohdy vyhazují více peněz na různé požitky, alkohol, nikotin, více peněz prohrávají v kartách než opravdoví boháči. A právě mezi chudými jest velmi málo porozumění pro Boha a jeho ducha a zato více touhy po mamonu a požitku; zapomíná se na to nejcennější, na duši, počílá se jen s přílomností, zapomíná se na budoucnost, věčnost! „Proč se neprodala tato mast za tři sta denárův, a nedalo se chudým?" Duch mamonáře! A tento mamonář za třicet stříbrných prodal svého Mistra, a kdyz si uvědomil svůj bídný čin, skončil sebevraždou. I dnes mnozí za různé výhody zrazují Krista, svou víru, opouštějí Církev, a nakonec tu stojí ochuzeni, roztrpčeni, zklamáni, zoufalí. Nesmrtelnou duši ztrácejí honbou za časným ziskem. Kéž by zavčas prohlédli! Vzpamatovali se! Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho. Co prospěje člověku, byť celý svět získal, věčný život však ztratil? Nezapomínejme, že máme jen jednu duši; ztratíme-li duši, jest ztraceno vše! Z veškerého majetku a z veškeré lidské a pozemské slávy zbývá jen rakev a rubáš!

Petr.

Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; duch zajisté hotov jest, ale tělo slabo. Mr. 14, 38

Jsme zcela na straně Boží, jemuž má sloužiti a patřiti celé srdce a celá duše se všemi silami a schopnostmi? Nemožno kulhati na dvě strany, nemožno sloužiti Bohu a mamonu! Buď — anebo! Pryč s každou polovičatostí a nerozhodností! Čím máme býti, musíme býti cele! Co uznávám, musím splniti. Kdo myslí, že stojí pevně, dbej, abys neklesl. Chybuje, kdo sám sobě příliš důvěřuje. Petr sliboval Spasiteli věrnost až do smrti, byl hlava apoštolů, skála, a jak se přeceňoval! Jeho pád i pokání zaznamenává evangelium jako napomenutí k opatrnosti, bdělosti a pokoře.

I.

Šimon, tak se jmenoval Petr původně, žil v Kafarnaum, kde obýval s tchýní dům a rybařil na jezeře Genesaretském. Ondřej, bratr jeho, byl učedníkem Jana Křtitele a jeden z prvních učedníků Spasitelových. Tento Ondřej jednoho dne vypravoval bratrovi s nadšením. Nalezli jsme Mesiáše. Šimon opustil loď i sítě, musel viděti Mesiáše, když jej očekával s touhou věřícího Žida. Ondřej dovedl ho k Ježíši. Poprvé stanuli tváří v tvář Ježíš, Mesiáš, a Šimon, první papež. Ježíš pohlíží na Šimona, vidí do duše tohoto upřímného člověka, z jeho živých a důvěřivých očí vyzařuje zápal a nadšení, vidí sangvinika s veškerým světlem i stínem, a ihned mu určuje životní cíl: Jsi Šimon, syn Janův. Slouti budeš Petr, t. j. skála, a skálou máš býti. A Petr se připojil k Ježíši.

Vyžadovalo to hodně výchovné práce, než ze Šimona, sangvinika, byl Petr, skála, na níž Kristus mohl bezpečně budovati, založiti svou Církev. Od tohoto okamžiku vidíme Petra stále u Krista, v jeho škole, jako hlavu apoštolů. Petr jest první. Ježíš u něho bydlí, kdykoli přijde v tato místa, v jeho domě působí četné zázraky, s jeho lodičky káže, unavený odpočíval v jeho lodičce, na jeho lodi povstává, aby utišil bouři. Petr jest očitý svědek Kristových zázraků; smí s Kristem na horu Tábor, horu proměnění. Petr i v choulostivé situaci jest otevřená hlava, nalézá vhodnou odpověď, když jiní nevědí, co

odpověděli a činili. Když opouštěli Ježíše lidé i učedníci se slovy: „Tvrdá jest ta řeč, kdo ji může poslouchat?“ Petr je jediný muž, který nalézá pravá slova: „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného, a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn Boží.“ Jan 6, 70. A když u Caesaree Filipovy vyznává Petr Ježíše Synem Boha živého, ustanovuje ho Kristus hlavou své Církve: „Ty jsi Petr (t. j. skála) a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského, a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno na nebi; a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ Mt. 16, 18-19.

Petr tehdy ještě nechápal hluboce duchovní smysl těchto slov; jako současníci viděl v nich zjevení mocného, světského mesiánského království, které, jak soudil má býti tak mocné a silné, že ho nezničí ani ďábel ani pekelné mocnosti, a on bude v tomto království prvním královým ministrem. Když Spasitel jeho illuse zničil mluvě o svém utrpení a smrti, pronásledování a nenávisti, Petr nechce souhlasiti, nemůže pochopiti, že jeho král má býti nenáviděn a docela zemříti na potupném dřevě kříže, proto praví: „Odstup to od tebe, Pane, to se ti nestane.“ A tu slyší ostrá slova Kristova: „Jdi mi s očí, satane! Pohoršením jsi mi, neboť nemáš na zřeteli věcí Božích, nýbrž věci lidské.“ A upozorňuje, že učedníky jeho nečeká žezlo a diadém, nýbrž trnová koruna a kříž: „Chce-li kdo za mnou přijíti (t. j. býti pravým učedníkem či vyznavačem mým a jako takový se státi jednou účasten věčné blaženosti), zapři sám sebe a vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Neboť kdo by chtěl život zachovati, ztratí jej; kdo by však ztratil život svůj pro mne, nalezne jej.“ Mt. 16, 24-25. Zcela jasně ukazuje, že nepřišel, aby získával pozemské statky; nade všecky statky, lesk, zlato, bohatství, moc, drahokamy, zlato cení nesmrtelné lidské duše, a proto přišel, aby je získal, osvobodil, vykoupil, život svůj za ně dal. I Petrovi jako Matouši praví: „Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil?“

Bylo jistě Petrovi těžké zříci se všeho, jest ochoten tak učiniti, ale chce věděti, co za to bude. Proto se táže: „Hle, my jsme opustili všecko a následovali jsme tebe; čeho se nám tedy za to dostane?“ Ježíš slibuje nádhernou odměnu slovy: „Každý, kdo opustí dům nebo bratry neb sestry neb otce neb matku neb manželku neb dítky neb pole pro jméno mé, stokrát více vezme a život věčný v dědictví dostane.“ Mt. 19, 29. Spasitel slibuje nádhernou odměnu, ale otázka o odměně a zisku se mu nelíbí, neboť ví, že ti, kteří šilhají po zisku a odměně,

nevytrvají v těžkých pokušeních a padají při první bouři jako uvnitř strouchnivělý strom.

Bouře brzo Petra překvapila. Spasitel vše předvídal, proto prohlásil při poslední večeři: „Vy všichni pohoršíte se nade mnou v této noci." Nevíme co apoštolé si myslili při těch slovech, jasně se vyjádřil jediný Petr: „Byť se všichni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohorším." Připouští, že by ostatní apoštolé mohli hřešiti, ba ani o tom nepochybuje, sebe nad ostatní povyšuje, více cení. Proto výhradně jen jemu Spasitel praví: „V pravdě pravím tobě: této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mě zapřeš." Bude Petr ještě teď odporovati? Petr myslí, že to ví lépe než Ježíš, prohlašuje tedy slavně: „Bych měl umříti s tebou, nezapru tebe." Jaká jistota a opovážlivost! Velká slova a za nimi malé skutky.

Po slavném ujištění Petr v zahradě spí, Ježíš dává mu znovu výstrahu: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; duch zajisté hotov jest, ale tělo slábo."

Příliš brzo slova Kristova se splnila. Přichází zrádce s četou vojínů. Petr sice vzplanul hněvem, tasil meč a udeřil prvního, kdo mu přišel do rány. Když Ježíše svázali a apoštolé se rozutekli, jde Petr opatrně zpovzdálí, aby nebyl poznán jako Kristův učedník; v nádvoří velekněžova paláce se ohřívá u ohně se služebníky, aby tu vyčkal, jak to s Ježíšem dopadne. Vidí, jak pacholci veleknězovi na Ježíše plivají, bijí jej pěstí do tváře, jak se mu posmívají. Každý by očekával, že se zastane Krista a veřejně jej vyzná jako Mesiáše. A Petr? Ze strachu třikrát zapírá svého Mistra. Kohout po druhé kokrhá a Spasitel soucitně pohlíží na Petra. Petr poznává ubohost svého nemužného jednání. Hanba a bolest vyluzují mu slzy, odchází a pláče hořce.

Hodina v nádvoří velekněžově byla pro Petra rozhodná chvíle milosti. Poznal celou velikost Ježíšovu. Když tu viděl, jak všemohoucí Syn Boží, jenž pouhým pokynem utišil bouři na moři, nemocné pouhým slovem uzdravoval a mrtvé křísil, když tu viděl, jak mlčky a trpělivě snáší největší bolesti, posměch a potupu, když tu viděl, že Ježíš při svém utrpení na sebe zapomíná a jen na svého učedníka myslí, laskavě naň pohlíží, aby ho zachránil, a když venku si uvědomil celou bezcharakternost svého jednání, pomalu si uvědomoval, co Pán chtěl: Spásu a vykoupení, proto přijímal mlčky rány a bolesti i smrt, abychom my žili, byli zachráněni, od věčné smrti, tu rostla v jeho srdci ona něžná láska k Ježíši, která odstranila všecku strusku zahalující zlato jeho víry a která se tak krásně projevila trojím slavn. prohlášením: „Pane, ty víš, že tě miluji! A této lásce zůstal věren až k smrti na kříži.

II.

Jest snad Petr mrtev? Není! Žije stále! Jsme-li upřimni, musíme doznati, že mnohdy jdeme cestou Petra. Připomeňme si nejkrásnější den života, první svaté přijímání, kdy jsme slavnostně slibovali, že zůstaneme věrni! Ježíše nikdy neopustíme a nezapřeme! Není to totéž, co Petr sliboval při poslední večeři? A můžeme říci na dobré svědomí, že jsme splnili své sliby? Jak to vypadá v neděli se službami Božími, jak s velikonoční svatou zpovědí, jak s poctivostí, věrností, čistotou? A nezapírali jsme zbytečně svou víru, nestyděli se za Krista, jeho Církev, zachovávali Boží i církevní přikázání? A zpovídáme se úplně a upřímně? A co naše láska k bližnímu? A jak se chováme k rodičům a představeným? Kolikrát jsme tu ze slabosti a zlomyslnosti zapírali Krista! A kolikrát spojovali s nepřáteli Krista! A kolikrát podporovali nepřátelský tisk proti Kristu, víře a Církvi! A kolikrát zapírali Krista při uzavírání civilních sňatků, spalování mrtvých, odhlašování dětí z náboženské výuky! A jak vychovávali děti? Předcházeli jsme jim dobrým nebo zlým příkladem? Neodsuzujme tedy Petra, odsuzujme sebe! Nebuďme moderními farisei, kteří vidí mrvu v oku bližního, ale nevidí trámu v oku svém. Nevztahujme slova kazatelova na jiného, sami o nich uvažujme a podle nich se zařiďme. Každý si ponese svůj raneček, každý toho máme dost a dost. Nebylo to zapírání Krista, když v naší společnosti se mluvilo hanlivě o náboženství, Církvi, a my mlčeli jako bychom souhlasili? A není to zapírání Krista, když se stydíme poznamenati se křížem před jídlem a po jídle, když se stydíme smeknouti před kostelem, když se stydíme o Božím Těle nésti nebesa nebo jíti v průvodu mužů? Petr žije! A kolik Petrů jest i mezi námi!

III.

Snad ještě dnes nebo zítra budeme podrobeni zkoušce Petrově. Nutno odložiti bojácnost, zbabělost, lhostejnost, nestálost a kolísavost, charakteristické známky katolíka, a proto nutno znáti pevné zásady, podle nichž jednati a žíti je naše svatá povinnost.

1. Bděme? Bděte, řekl Spasitel Petrovi a ostatním učedníkům. Pryč s falešnou důvěrou ve vlastní sílu! Kdo stojíš, hleď, abys neklesl. Životní zkušenost a vlastní slabost potvrzují pravdu slov: Kdo nebezpečí vyhledává, zahyne v něm. Jak se zklamal středně každý, kdo se chlubil: mě to neuškodí, mohu se toho odvážiti. Nemysleme, že jsme silnější než byl Petr! Chceme-li

se uchovati hříchů, musíme se varovati všeho, co k hříchu svádí. Vševědoucí Spasitel je ve svých požadavcích neúprosný: „Pohoršuje-li tě ruka tvá nebo noha tvá, utni ji, a vrhni od sebe; a pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrhni od sebe, neboť lépe jest tobě vejíti do života bezrukému nebo kulhavému nebo jednookému než s oběma rukama a nohama a očima uvrženu býti do pekelného ohně, kde červ neumírá a oheň neuhasíná." Co Spasitel míní těmito slovy? Máš-li něco tak rád a zdá se ti to tak nutné jako ruka neb noha neb oko, a je-li to příčina k hříchu, musíš se toho bezpodmínečně zříci, byť to vyžadovalo i největších obětí. Kde se jedná o spásu duše, neplatí rozpaky, tu nutno s bezohlednou důsledností zpřetrhati všecky nitky k hříchu. Je to snad bolestné a těžké, ale lépe teď krváceti než věčně trpěti tam, kde červ neumírá a oheň neuhasíná.

2. *Modleme se!* Ježíš praví: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; duch zajisté hotov jest, ale tělo slabo." Každý může pozorovati, jak jest to v mravním ohledu, jestliže se nemodlí nebo modlí správně.

Modlitba jest teploměr, který udává stupně náboženského života. Klesá-li tento teploměr, jest to známka, že v duši nastává chladno, že to s náboženským životem dopadá špatně. Přestaneme-li se modliti, jest chladno v srdci, studená noc, jaká byla při Petrově pádu; vrací li se člověk k modlitbě, stupňuje se naděje, v duši to začíná pučeti a klíčiti. Modlitba mnohé zachránila, mnohým vrátila důvěru v Boha a lásku k Bohu.

Velmi dobré a prospěšné jsou *střelné modlitbičky*. Vysílejme je častěji za dne k nebeskému trůnu! Nezapomínejme na duše v očistci! Vyprošujme si jejich pomoc a pomáhejme jim do nebe.

3. *Láska udržuje věrnost k Spasiteli!* Každý pád do hříchu je nedostatek lásky k Bohu. Máme-li se rozhodnouti mezi Bohem a hříchem, přikloníme se tam, kam to srdce přitahuje. Jest to tedy láska, která rozhoduje. Každý pád do hříchu jest doklad, že nám láska k Bohu chybí; každé vymanění z hříchu jest možné jen čistou a silnou láskou k Bohu. Láska je matka všech rozhodnutí vůle. Láska je síla, která může dáti životu zcela nový směr; láska nás uschopňuje, abychom kráčeli dále po cestě, kterou uznáváme za správnou, a to i tehdy, když jest to cesta křížová. Láska vše snáší, vše vytrpí a přemahá. Čistá láska, která nezná egoismu, mluví nadšeně se sv. Pavlem: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Soužení-li aneb úzkost

neb hlad neb nahota neb nebezpečenství neb pronásledování neb meč? V tom všem vítězíme úplně skrze toho, jenž si nás zamiloval. Jsem přesvědčen, že ani smrt ani život, ani andělé ani knížata ani mocnosti, ani věci přítomné ani budoucí, ani síla ani výška ani hloubka, ani které stvoření jiné nebude nás moci odloučiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem." Řím. 8, 35-38.

Teď jistě chápeme, proč Spasitel třikrát se tázal Petra: „Šimone (synu) Janův, miluješ mě?" Co chtěl Kristus tím říci Petrovi? Můžeš býti mým učedníkem, mým apoštolem, mým zástupcem, miluješ-li mě, a proto jsi tak hluboce poklesl, že tvoje láska nebyla ještě dosti čistá a silná.

Chápeme, proč sv. Pavel v prvním listě ke Kor. klade lásku nad ostatní dary, když krásně praví: „Nyní trvají víra, naděje, láska, tyto tři; ale největší z nich jest láska. Usilujte o lásku." Usilujme o lásku při modlitbách, pijme tuto lásku hodně často z eucharistického pramene, a zůstaneme silní jako Petr v této lásce zůstal silný a věrný až do smrti. Jen tak se splní slova Páně v našem životě: „Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávati bude, a otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek si u něho učiníme. Kdo mě nemiluje, slov mých nezachovává." Jan 14, 23-24. Pamatujme stále na slova Kristova: Zůstávejte v lásce mé. Zůstaneme v lásce Boží, zůstaneme věrní až do smrti, abychom dostali korunu slávy.

Lotr na kříži.

Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého. Lk. 23, 42.

Kdo sledoval naše úvahy a má dobrou vůli se zbaviti každé pochybnosti, hříchu a otroctví mamonu, kdo přijetím svátosti pokání a Eucharistie kráčí zmužile novou životní cestou, odhodlán varovati se nebezpečí a příležitosti k hříchu a denně se modlí pokorně a s odevzdaností do vůle Boží, přebývá již v jeho duši milost a pokoj, onen pokoj, jehož svět nemůže dáti se všemi svými statky.

Jsou jistě mnozí mezi námi, kteří vzpomínají některých zbloudilých, které by rádi viděli na správné cestě. Snad se snažili již častěji získati je, přivésti do zpovědnice, prosili, ale marně. Snad za nejlepší úmysly sklidili posměch nebo hrubou odpověď. Máme proto malomyslněti, zříci se dalších pokusů? Žádného člověka nepokládejme za ztracenou ovečku, dokavad žije. Milosrdenství Boží zná různé cesty, na kterých hledá ztracenou ovečku, a přivádí ji zpět. Mnohdy v poslední hodinu života. Příklad dává zázračné obrácení, které Ježíš způsobil na kříži v hodinu své smrti. Jest to obrácení lotra na pravici. Tento příklad je velmi poučný pro všecky, kteří mají pokračovati v práci Ježíšově získávati duše, jest evangelium naděje pro všecky, kteří se modlí a starají o nesmrtelné duše.

„Chvalte Hospodina, neb jest dobrý, neboť je na věky milosrdenství jeho.“ Ž. 135, 1. Nezapomínejme ani tehdy, když se zdá, že všecka naše námaha, získat ztracenou duši, selhává. Bůh je dobrý a jeho nekonečné milosrdenství nás všude provází.

I.

Cesta z Jerusalema do Jericha byla velmi nebezpečná. Loupežníci přepadávali kupce i chodce, olupovali je, zraňovali. Tito banditě bývali pro výstrahu odsuzováni k nejpotupnější smrti; jejich poprava oddalována pravidelně na dobu, kdy byly v Jerusalemě zástupy lidu. Tak se stalo, že byli vedeni s Ježíšem na popravu dva lotři. Chování jejich k Ježíši, který s nimi sdílel stejný osud, bylo s počátku málo přátelské. Zlobili se, že donutili jiného, aby Ježíši pomohl nésti kříž. O ně se nestaral nikdo, za Ježíšem šli jeho známí a plačící ženy; i římský

setník, který vše řídil, jednal s ním s jakousi zvláštní úctou. Jest tedy samozřejmé, že oba lotři na cestě na Kalvarii, na místě popravném, ba ještě na kříži se posmívali Spasiteli s farisei, kněžími a židovskou luzou. „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Kristus, král israelský! Ať sestoupí nyní s kříže, abychom to viděli a uvěřili." Mr. 15, 31-32.

Najednou jeden z nich se odmlčel; podle legendy byl to Dysmas. Posmívaný právě pronesl slova; „Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí." Tato modliba byla zcela nová, takové Dysmas dosud neslyšel. Zvláštní to zjev uprostřed nich: ke všemu mlčel, a teď se modlí za své nepřátele! Jako blesk proniká myslí Dysmasa myšlenka: snad je to přece Mesiáš, jistě jiný než obyčejný člověk. A jaká jest to modlitba! Že jest jeden Bůh, to slýchával ve svém mládí, že ten Bůh jest otec a že odpouští, to slyší po prvé z úst Ježíšových! Otec, odpuštění, ta slova mu nejdou z mysli, vrací se k nim, přemýšlí o nich. Paměť mu připomíná všecky zločiny, cítí najednou tíhu a zlobu vin, vidí v duchu soudce, věčného soudce, vševědoucího soudce, který odměňuje a trestá. Začíná se báti, váhá, ale znovu si připomíná: otec, odpuštění!

A nové myšlenky při slovech: Nevědí, co činí. Věděl vlastně, když se dopouštěl zločinů, co činí? Starali se o něj jiní, činili pro něho, co bylo nutné, aby nezašel na špatné cesty? Dali mu boháči nasycení, když hladový je prosil o pomoc? Dali mu šat, když se třásl zimou? Měli pro něj laskavé slovo, když v jeho duši vznikal hněv a propukala nenávist? Nepatřil i on k těm, kteří nevědí, co činí, když všude viděl necitelnost, nelásku? Nebyli i ostatní lotři: levité, obchodující s obětními dary, fariseové, okrádající vdovy? Nebyli lotry boháči, kteří lichvou odírali chuďase a svlékali je do kůže? A tito necitelní lidé odsoudili je k smrti, kterou sami zasloužili.

Blížící se smrt, dosud neslýchaná modlitba muže v jejich středu, který nebyl zločinec a s nimi stejně trpí, nenávist židovské luzy a fariseů i velekněží, kteří tohoto šlechetného muže odsoudili k smrti, naplňovali zvláštními pocity srdce lotrovo, oddané dosud zlobě a nenávisti. Nastávala změna jeho smýšlení. Když se rouhal druhý lotr Ježíši: „Jsi-li ty Kristus, pomoz sobě i nám." Dysmas se ujímá slova a napomíná jej: „Ani ty se Boha nebojíš, ježto v témže odsouzení jsi? My zajisté spravedlivě trpíme, neboť dostáváme to, co náleží na skutky naše, ale tento neučinil nic zlého." Lk. 23, 40-41.

Lotr na pravici přemýšlí o podivuhodném muži, který odpouští i nepřátelům a za ně se modlí, uvažuje o jeho nadlidské vnitřní

velikosti i síle, jest přesvědčen o nevině Ježíšově a věří v něho. Díváme-li se smrti do tváře, pracuje duše zdravého člověka horečně rychle. A jak jinak člověk pohlíží na minulý život! A tak i lotr na pravici. V tom, který jej zaujal zvláštní modlitbou, vidí Spasitele světa a prosí vroucně s láskou a důvěrou i lítosti: „Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého." Ježíš mu odpovídá: „Dnes budeš se mnou v ráji."

Tajuplná síla lásky Ježíšovy způsobila toto zázračné obrácení. Odpouštějící láska božského Spasitele nalezla cestu k srdci lotrově, probudila v něm víru a lítost, ochotu ku pokání a lásku: „Pane, rozpomeň se na mne." Tato láska s lítostí spojená otevřela ubohému hříšníkovi v poslední chvíli láskyplné srdce Ježíšovo a cestu do ráje.

Obrácení lotrovo, slova Ježíšova: Otče, odpusť jim, a další slova: Dnes budeš se mnou v ráji, jsou jako evangelium, které obsahuje podivuhodně všecku lásku Spasitelovu k ubohým hříšníkům.

II.

Jsou ještě dnes lidé, kteří vůbec se nestarají o náboženské věci, pohrdají jimi, a ještě na smrtelné posteli jsou plni nenávisti a zloby proti tomu, co jiným jest svaté a vznešené; i dnes jsou lidé, kteří hoví materialismu a dají se svésti temnými a démonickými silami, lidé, kteří ztratili smysl pro vše vyšší a vznešenější; v mnohém se podobají lotru na kříži. A podobné typy jsou i mezi mládeží. Svědomití učitelé mohli by nám hodně povědětí. Jsou děti, vychloubající se svou nevěrou a zločinností, posmívající se mravnosti a cudnosti. S podobnými zjevy se setkáváme na všech školách, v dědinách i městech.

Nedejme se oklamati! Dostal se mi do rukou Deník jedné studentky. Toto místo je příliš svaté pro citování některých vět. Nedivme se. Můžeme dětem dáti, co sami nemáme? Vidí-li dítě jen špatný příklad, nemůže býti ctnostné.

Veliká odpovědnost rodičů před Bohem i před národem! Jaká mládež, takoví otcové a takové matky, takový i národ. Ubohý národ, který nemá mravního dorostu. Rozvody a rozluky jsou moderní vynález, ale také moderní hrob národů. Netřeba dále o tom hovořili, stačí tyto rodiny pozorovati.

Přirozený následek jest úbytek porodů, aby děti nepřekážely, kdyby manželé se chtěli rozejíti. Odtud i vraždy nezrozených! Odtud i zneužívání manželství.

Kdyby Bůh byl, nemohl by se dívati na vraždění lidí, říkali právě ti, kteří sami vraždí, a na toto vraždění se Bůh může dívati? Šťastné státy, které přísně trestají tyto zločiny!

III.

Kdo má oči k vidění, vidí, že nepřeháním, naopak jen napovídám. *Ve skutečnosti jsou poměry mnohem horší.* Jest obrat ještě možný? Ano! Nejlepší důkaz podává obrácení lotra na pravici. Dokud člověk žije, jest vždycky možný obrat k lepšímu. Mnohý dostává milost Boží v posledním okamžiku života. Životopisy světců poučují, že mnohý po dlouhém bloudění a odvratu od Boha přece jen našel cestu k Bohu. Cesty Boží lásky jsou nevyzpytatelné, na př. sv. Augustin. Jsou možné obraty i takových lidí jako byl lotr na kříži, ale nejsou časté. Jest mnoho povolaných, ale málo vyvolených. Vedle lotra na pravici jest i lotr na levici, který i po boku umírajícího Spasitele ztratil duši.

Co činiti, aby počet těchto nešťastníků nebyl příliš veliký?

Jisto jest, že mnozí z ubožáků se dostali na scestí vinou jiných. Proto nutno plně si uvědomiti odpovědnost k dítěti. Jest nutno znáti zdravé požadavky positivní euginiky. Nesmí býti katolík, který uzavírá manželství, aniž by znal to nejdůležitější, co hlásá moderní věda o zákonu dědičnosti. Především nutno vrátiti manželství jeho svátostnou důstojnost, vrátiti mu svatost, přesvědčovati snoubence o svátostném charakteru manželství a o veliké odpovědnosti těch, kdo do manželství vstupují, aby vyrůstalo jen zdravé pokolení. Nutno si uvědomiti, že musíme a máme správně vychovávati děti. Necháme li děti celé dni bez dozoru, nestaráme-li se o ně, dělají-li si děti, co chtějí, vyrůstají z nich divoši se všemi nectnostmi. Jest nesporno, že dnešní výchova v rodině z velké části je nesprávná. Co vše se dovoluje dětem, a ještě se to omlouvá a pokládá za něco mimořádně obdivuhodného. Běda učiteli, knězi i jiným osobám, kdyby dítě napomenuli! Jejich dítě jě přece dobře vychováno a zvedené! Člověk žasne, jáká sprostota a drzost se projevuje u dnešní mládeže.

Odkud tyto přesmutné zjevy, které musí naplňovati bolestí srdce každého opravdového vlastence? To vše tkví v moderním manželství, které se bojí dětí. Jedno, nejvýš dvě děti, s nimiž se zachází jako s modlou, která brzo tyranisuje otce, matku i celé okolí. Takové dítě vše si vynutí, když matka je loutka jeho rozmarů. Pro malé děti se pořádají bály, v patnácti letech navštěvují taneční hodiny, od té chvíle, mnohdy i dříve se udržují známosti, děti pustnou tělesně i duševně. Mravnost jest ohrožena, ponejvíce vinou rodičů, hlavně matky, když dítě nevidí dobrého příkladu, a slovo rodičů nemá ceny a významu. Má-li naše mládež vyrůstati k blahu duše, těla i vlasti, mu-

síme se vrátiti k starým a osvědčeným prostředkům; přísnosti, jednoduchosti, prostotě, katolické zásadovosti a zbožnosti, když moderní škola v tomto směru naprosto nevyhovuje. Rodiče musí svým dobrým příkladem děti vychovávati. Škola vychovává k vědění, ale vědění ještě není ctnost. Není-li s věděním přiměřeně vedena i vůle a zušlechťována, může se věda státi člověku kletbou a zhoubou.

Naše mládež potřebuje výchovy, která nezjednává jen vědění, nýbrž v první řadě sleduje výchovu vůle a charakteru. Paedagogika dokazuje, že tato výchova se může dařiti jen na pevných, neotřesitelných zásadách. Jest samozřejmé, že podle těchto zásad může vychovávati jen ten, kdo je sám má. Z toho nutně dále vyplývá, že pevné katolické zásady může míti jen katolík, že tedy katolické děti má a může správně vychovávati jen katolický učitel. A důsledek: konfesionelní škola.

Nesmírnou důležitost při výchově má prostředí, v němž dítě žije. Rodiče mají dbáti, aby toto prostředí nerušilo, co rodina vybudovala, odstraniti tedy z okolí dítěte vše, co může míti špatný vliv na výchovu vůle a charakteru.

Osoba lotra na pravici dává hojnost důležitých myšlenek. Praví: nikdy nemáš zoufati nad člověkem, pokud žije; nikdy nesmíš připustiti, aby člověk klesl na stupeň zvířete, a nevěděl, co činí, a chtěl své chyby všelijak omlouvati v důsledku špatné výchovy. S neumdlévající láskou musíme hledati a získávati zbloudilce, abychom je přivedli na správnou cestu, abychom zachránili jejich duše. Katolické zásady nám dávají velmi vhodné a účinné prostředky k záchraně duší, jdeme-li správnou cestou, s taktem a opatrností. Získávati zbloudilce je pravá katolická akce, hledati ztracené ovečky opravdová křesťanská láska pomáhati v duchovních potřebách skutek křesťanského milosrdenství. Spasitel jest nejkrásnější vzor, jak pracovati pro spásu jiných, kdy se jedná o nejdůležitější a největší záležitost: spásu a záchranu nesmrtelných duší. Přirozeně, že v první řadě musíme se starati o svou duši. Činili jsme a činíme tak? Ne-li, neodkládejme! Při veškerém milosrdenství Božím můžeme zahynouti, nenásledujeme-li hlasu milosti Boží, nejdeme-li za svým Spasitelem. Stačí pohled na nekajícího lotra, abychom se přesvědčili o této pravdě. Proto: neodkládej na zítřek, co můžeš vykonati ještě dnes! Dnes máš ještě čas. Kdo ví, budeš-li míti čas a příležitost ještě zítra. Nevíme dne ani hodiny!

Setník pod křížem.

Setník, který stál proti němu, vida, že tak zvolav vypustil duši, řekl: Vpravdě, tento člověk byl Syn Boží.
Mr. 15. 39.

Slyšíme mnohdy a jest to pravda, že Spasitele vyhledávali, ctili a milovali většinou chudí lidé. Spasitel sám byl chudý a hlavně chudině přelaskavý a dobrotivý otec. Nikoho nepropustil bez útěchy. Jedné věci nesmíme přehlížeti, je totiž, že za časů Spasitelových byla hospodářská bída zvlášť veliká. Chudým bylo zvěstováno evangelium: chudými míněni opravdu chudí hospodářsky, ale hlavně a v první řadě duchovně chudí, tedy hříšníci všeho druhu. Vedle hospodářsky chudých, kteří přicházeli k Spasiteli, vidíme v jeho blízkosti i osoby hospodářsky silné a vznešené, které přitahovala jeho osobnost a víra. Jest to zcela přirozené, když Spasitel přišel spasiti všecky a všecky k sobě volal. Vidíme ho v domě Petrově, ale i v domě Šimona, farisea; vidíme ho na hostině u celníka Levi i v domě Lazarově. Ježíše si vážili i cizinci, Samaritáné a Římané. Římský setník před uzdravením svého služebníka pronáší památná slova: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale rci jen slovo, a uzdraven bude služebník můj.“ Lk. 7, 7. A Římský setník Longinus vyznal Krista pod křížem a uvěřil v něho.

Toto obrácení bylo jistě dříve připravováno, události při smrti a po smrti Ježíšově jen urychlily dílo milosti.

Jistě Longinus slyšel před Velkým pátkem o velikém divotvůrci a znamenitém kazateli z Nazareta; snad mu jiný, setník z evangelia, vypravoval o uzdravení svého služebníka, a Longinus s jistou sympatií sledoval činnost Ježíšovu. Že se veřejně nepřipojil k Ježíši, dá se vysvětliti tím, že pokládal Ježíše za židovského rabbiho a přijetí židovského náboženství pokládal za hanbu pro Římana.

Tu se dovídá, že židovské kněžstvo tohoto spravedlivce obžalovalo u římského vladaře pro nabádání lidu k revoluci a odpírání daní a snaží se docíliti jeho popravu ještě před velikonočními svátky.

Longinus podléhal Pilátovi. Byl přítomen při prvním výslechu a ihned poznal naprostou nevinu muže, který chodil dobře

činně, který žehnal dětem, uzdravoval nemocné, těšil zarmoucené, sytil hladové, odpouštěl hříchy a duším hříšníků vracel pokoj a klid.

I Pilát nahlížel nevinnu Ježíšovu, proto pravil: „Nenalézám žádné vinny na tomto člověku." Lk. 23, 4. Longinus záhy poznal pletichy velekněží; v duchu litoval svého představeného, že podlehl křiku pošlvané luzy a odsoudil nevinného k smrti. Odvrátil se od křičící luzy a spatřil na Ježíše, který s klidem, vznešeností a tichostí snášel všecko to bezpráví jako dosud nikdo. I rozsudek smrti Ježíš přijal s majestátním klidem. Ježíš mlčí při odsouzení k nejpotupnějšímu a nejhroznějšímu trestu.

Po rozsudku má setník povinnost doprovázeti se svou četou Ježíše na smrt a říditi popravu. Jest nejtěžší chvíle v životě vojáka a důstojníka, musí-li vykonati rozkaz, který pokládá v duchu za naprosto pochybený. Pro vojáka není vyhnutí, musí poslechnouti. I setník poslechl.

Cesta Ježíšova na smrt jest pro Longina cesta milosti. Nepochopitelné a záhadné mu je chování Spasitele na kříži. Nepřijímá kříže lupě a apaticky, naopak s radostí, nadšením a láskou! Setník pociťuje, že tento kříž pro odsouzeného musí míti hluboký smysl, pociťuje, že Ježíš, byť odsouzen a z přinucení, přece jen dobrovolně béře kříž a dobrovolně jde na smrt. Zcela svobodně přináší nejtěžší obět; znovu povstává a znovu bez reptání nese těžké břemeno. Odhodlanost projevuje i jeho zrak, když potkává matku; celý výraz obličeje praví: matko, buď statečná, musí tak býti. A celá osobnost matky jakoby odpovídala: Ano, dítě, Bůh to chce, a ty plníš jeho svatou vůli. Božství vyzařuje z veškerého utrpení Ježíšova, když při setkání se zbožnými ženami předpovídá hrůzy příštích dnů. — Je-li v něm duch Boží a síla Boží, proč to všecko trpí? A proč on, setník, má toho muže dáti ukřižovati? Musí poslechnouti. Dává rozkaz a Krista přibíjejí na kříž, vztyčují kříž, krev z přesvatého těla barví zem. Pyšní fariseové se vysmívají, rouhají, vojáci si krátí chvíli hraním v kostky, a Ježíš ke všemu tomu mlčí! Za chvíli slyšet jeho modlitbu: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí." Setník stojí pod křížem, slyší rozmluvu Ježíše s lotrem na pravici, slyší, jak Spasitel mu slibuje ráj; v největším utrpení mluví jako všemohoucí Bůh, který kajícího hříšníka odměňuje věčnou radostí. Viděl na bojištích již mnohou smrt, ale co jest hrdinná smrt na bojišti proti smrti tichého a šlechetného trpitele na kříži? Stále jasněji si uvědomuje: to není pouhý člověk. A smrt pomalu dokonává své dílo.

A nastává hrozný okamžik! Slunce se zatmělo, skály pukaly, hrobové se otvírali, mrtví vycházejí, za hrozných událostí zní do tmy vítězné volání: „Dokonáno jest," a další hlas: „Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého." Ježíš sklání hlavu a vypouští duši. Umírá!

Setník pohlíží s hrůzou na kříž. Co právě viděl a zažil, přesvědčilo ho, že Ježíš jest víc než obyčejný člověk, proto jeho slavné vyznání víry celému světu: „Opravdu Syn Boží byl tento." Sv. Jan Chrysostom v komentáři k evangeliu sv. Matouše oznamuje, že Longinus později se stal křesťanem a zemřel mučednickou smrtí. Jeho postavu provázejí roztomilé legendy.

II.

I my máme vydávati svědectví Kristu, i my máme veřejně volati: Ježíš jest opravdu Syn Boží. Ježíš jest veliký učitel lidstva, *učitel pravdy*. O systémech sovětských učenců platí: „Nohy těch, kteří tě pochovali, jsou přede dveřmi". Slova Kristova jsou pravda. Jediný Ježíš může říci: „Já jsem cesta a pravda a život". O svém učení může jediný Kristus říci: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou". Jediný Kristus může říci všem těm, kteří hledají pravdu: „Pojďte ke mně"; Žízní-li kdo, pojď ke mně a pij. Všichni, kdo pili a pijí z tohoto nevyčerpatelného pramene pravdy, musí vyznati s Petrem: „Pane, ty máš slova života věčného"-

Ježíš, Syn Boží, jest učitel pravdy; jest i vzor *a učitel čistoty*. Denně jsme svědky hrozné mravní zpustlosti u dospělých i mládeže. Starostliví rodiče hrůzou trnou, kam spějeme, jaké nebezpečí číhá na jejich děti. Všecky světské prostředky nemohou zla odstraniti, jest to zase jediný Kristus s jasnými a neúprosnými zásadami, který věrností k božským a církevním přikázáním může svět vyvésti z bahna a bídy; on jest ten lékař, který zná původ nemoci a má léky k uzdravení; on jediný ukazuje správnou cestu a dává i sílu, abychom tou cestou statečně kráčeli. Tento učitel pravdy, vzor a učitel čistoty jest jediný, jehož zásady správně luští nejtěžší otázky, otázky sociální, nebo aspoň zmírňují tíhu života spravedlností a láskou k bližnímu, které jsou příkazem křesťanství. Budeme-li v duchovní, mravní a sociální bídě k němu vzhlížeti s důvěrou, nalezneme nejlepšího učitele, nejkrásnější vzor. Ve všech otřesech, za všech okolností stojí kříž pevně, jako stál na Golgotě, když pohanský setník slavnostně vyznával: „Opravdu Syn Boží byl tento".

III.

Tak vyznáváme i my: vždy a všude, radostně a odhodlaně, jsouce přesvědčeni, že nemocný svět může vyléčiti a zachrániti jediný Kristus, náš Pán a Bůh.

Ne ten, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království Božího, nýbrž jen ten, kdo činí vůli Boží; nestačí tedy Krista vyznávati jen slovy! Slovné vyznání musí nutně následovati vyznávání Krista skutky. Vyznávání Krista skutky je život podle vůle Boží, podle slov Ježíšových. Činy projevujeme vnitřní nadšení a lásku pro Ježíše. Kdo Ježíše miluje, zachovává jeho přikázání. Vyznávání Ježíše skutky musí se ukazovati dvojím směrem: ve veřejnosti a společnosti.

V společenském životě. Vyšší vrstvy nesmí pohoršovati nižších. Katolická inteligence musí se projevovati zásadovostí a skutečným vyznáním víry a důsledností v katolickém jednání. Vyšší stavy jsou pro to, aby duchovním a morálním životem a sociálním cítěním hájily veliká dobra, budovaly na pevných katolických zásadách, hájily jich a udržovaly je. Bez těchto hodnot národové hynou. Mluviti o věrnosti k Církvi a jejím představeným a nedbati jejich výnosů, napomínání a varování, jest to katolické smýšlení? Horliti proti zpustlosti mládeže a nevšímati si svých dětí, jest to důsledné? Mluviti proti špatnému tisku a odebírati jej, jest to charakterní? Inteligence musí si více všímati náboženství, zúčastňovati se aktivně i náboženského života, dávati ve všem dobrý příklad: nejenom kritisovati, nýbrž spolupracovati.

Ve veřejném životě. Dnes i venku musíme přiznati barvu, když svět je rozdělen ve dva veliké tábory: Kristus — antikrist. Každé školní dítě ví, že boj se vybojuje ve veřejném životě, že se tu rozhodne, bude-li náboženství v platnosti nebo odstraněno. Proti náboženství se postupuje s ďábelskou zlobou, katolík musí bojovati s veškerou energií pro náboženství. Ať žije Kristus Král!

Krista vyznávati skutky, zachovávati jeho učení, býti věrně oddáni Církvi, jest *skutečný apoštolát;* mužně vyznávati Krista, přidržovati se Církve, žíti podle učení Kristova — to vyžaduje síly, odvahy, charakteru. Důkaz podává setník pod křížem. Když vyznal: „Opravdu tento byl Syn Boží", provolávali i jeho podřízení. Setník a ti, kteří byli s ním, hlídajíce Ježíše, báli se velice a pravili: „Opravdu Syn Boží byl tento" Mt. 27, 54. Tak máme vyznáváním Ježíše a jeho učení i my působiti na jiné: Náš život má býti hlasité kázání pro všecky stojící mimo Církev a Církvi odcizené, a zmužilé vyznávání naší víry zá-

živým příkladem. Pozoruje-li rodina bez vyznání katolickou rodinu nebo rodina jinověrců jinou katolickou rodinu a vidí-li, že v katolické rodině vládne jednota, pokoj, mír, láska, že tu vyzařuje něco, co jim chybí, stává se taková rodina příkladem a vzorem, apoštoluje. A takový příklad působí tak mocně, jako působily dobré příklady prvních křesťanů. Jest skutečností, že život a dobrý příklad prvních křesťanů získaly více pohanů než apoštolské kázání. Vizte, jak se ti křesťané milují! Jak ctnostně žijí! Jak si vzájemně pomáhají! A to přitahovalo ke křesťanství právě ty nejlepší pohany. Tak musíme jednati, máme-li býti apoštoly. Máme býti solí země; nejsme-li jí, zasluhujeme býti pošlapáni, máme býti městem na hoře. Každá katolická rodina má býti hrad opravdového náboženského, morálního a katolického života, každý katolík má býti světlo, které ukazuje jiným cestu. Máme býti strážci svých bližních, hlavně těch, kteří jsou nám svěřeni.

Kolik nebezpečí hrozí mnohým našim osadníkům! Považujme to za svou povinnost raditi, pomáhati, zachraňovati podle možnosti a sil. To jest laický apoštolát, *katolická akce*, bez níž ve větších místech není možná správná duchovní správa. Vzájemnou spoluprací kněží i laiků budou osadníci vyznavači Krista a živí svědkové jeho božství i učení, budou s láskou plniti své náboženské povinnosti a s horlivostí pracovati v katolické akci. Za odměnu Syn Boží nás vyzná před svým nebeským Otcem.

Velký pátek.

Poníží sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. Filip 2, 9.

Smutný a tichý den; zvony našich kostelů oněměly; tichem nejdůstojněji oslavujeme majestát smrti. Máme-li v domě umírajícího člověka nebo mrtvolu, chodíme tiše a mluvíme jen to nejnutnější.

Tím oprávněnější jest tento ohled při smrti Vykupitele světa. Liturgie dnešního dne odpovídá zcela tomuto okamžiku. Vrcholem jest obnažování a uctívání svatého kříže. Tragedie golgotská v tomto posvátném okamžiku působí dojemně na duši. Proto jest kříž i centrem našich myšlenek i našich úvah. Dnešní úvaha má nám odhaliti smysl kříže, má nám vysvětliti jeho význam, proto se tážeme:

Co nám kříž praví?

Pojďme a vizme dřevo kříže, na němž pněla láska světa, pojďme a slyšme, co nám praví!

I.

Zadíváme-li se na ukřižovaného Spasitele, uvědomujeme-li si aspoň částečně jeho bolesti a utrpení, tážeme se plni obdivu-*proč Ježíš tolik trpí*, proč se dal přibíti na kříž? A odpovídáme: Z lásky k nám! Chtěl nám ukázati názorně, co hřích jest, co hřích působí, a tím nás varovati. Trpitel na kříži s přibitýma rukama a bolestně otevřenými ústy praví: To jest následek hříchů, tvých hříchů a hříchů celého světa. Můžeš zůstati starým člověkem s hříchy v duši, vidíš-li tohoto Trpitele? Hřích, který připravil tolik bolestí Spasiteli, připraví i tobě mnoho zla, když jest jediným skutečným zlem světa, pramen všech nářků, utrpení a bolestí.

Kříž s trpícím Spasitelem jest názorné vyučování o hříchu. Spasitel na kříži učí pravdě o příchu, když vzal na sebe hříchy celého světa. Had u stromu poznání v ráji stále svádí a láká ubohé lidstvo, podává zapovězené ovoce, namlouvá nám, že budeme šťastni a blaženi, a trpící Spasitel, který na kříži umírá z lásky k nám, ukazuje na svém těle následky hříchu a volá: Nehřeš, viz následky hříchu! Teď jistě chápete, proč

Církev při odhalování kříže předvádí Improperie, nářky Spasitelovy, v nichž se obrací tak dojemně k nevděčnému lidu israelskému: Lide můj, lide můj, co jsem ti učinil? Nebo v čem jsem tě zarmoutil? Odpověz mi! Že jsem tě vyvedl ze země Egyptské, připravils kříž Spasiteli svému. Že jsem tě vodil pouští po čtyřicet let a mannou tě sytil a uvedl tě do země úrodné, připravils kříž Spasiteli svému.

Kdykoli doléhá pokušení, pamatujme a nikdy nezapomínejme, že Bůh nás vysvobodil z otroctví hříchů, nasycuje nás mannou, chlebem silných, nejsvětější svátostí, nebuďme nevděčným lidem, který svými hříchy kamenuje svého nejlepšího dobrodince. Všecku lítost, lásku, dobrou vůli, dobré úmysly, všecky prosby o sílu a vytrvání v dobrém shrňme v modlitbu: Svatý a Nesmrtelný, smiluj se nad námi!

II.

Kříž poučuje o hříchu, ukazuje zlo a nevděk hříchu, a tak chrání před hříchem. A ještě více. Hřích jest stín, který nás všude pronásleduje, hřích jest i utrpení. Nikdo mu neunikne! Kříž jest vždycky připraven a všude nás čeká. Utrpení jest jako vzduch, který všude proniká. Každý z nás musí počítati s křížem. Pohanský a antický člověk byl v utrpení bezradný. Kristus povýšil na Golgotě utrpení na trůn. Sám snášel nejtrpčí utrpení a chtěl, nesa kříž, býti náš vzor a uraziti ostny utrpení. Všichni, kdo podle jeho příkladu nesou svůj kříž s odevzdaností, trpělivostí a ochotnou kajícností, jsou jeho zvláštní přátelé, jimž po utrpení nadchází nový, krásný život. Proto je kříž obraz útěchy všem trpícím.

Kristus, samá rána, modřina a oteklina; tělo rozbito, nikdo nesmí pomoci, ani matka nesmí k dítěti; vše mu vzali, i šatů zbavili; o čest ho připravili, a nejčistšího a nejnevinnějšího a nejsvětějšího jako největšího a nejhoršího zločince na kříž přibili; v největší bolesti, všemi opuštěn, bolestně volá: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Doléhá-li kříž a utrpení, pohlížejme s důvěrou ke kříži, vizme velikého Trpitele, a pamatujme si: Ježíš trpěl mnohem více a byl Syn Boží! Bůh požaduje jen to, co můžeme snésti. Trpme tedy s odevzdaností do vůle Boží.

III

Ježíš trpěl pro nás. S kajícím lotrem musíme doznati: „My spravedlivě trpíme, neboť dostáváme to, co náleží za skutky naše, ale tento neučinil nic zlého“. Ježíš vše trpí dobrovolně

a z lásky k nám". Raněn byl pro hříchy naše, rozdlučen byl pro nepravosti naše; tresty pro naši spásu na něho dolehly a jeho jizvami jsme uzdraveni. Obětoval se, protože sám chtěl". Kříž nám ukazuje lásku, která obětuje sebe pro záchranu jiných. Tato veliká láska jest škola oběti a vzor každého sebepřemáhání a každé oběti, kterou musíme denně přinášeti, abychom přemáhali hřích a nesli klidně kříž a utrpení. Láska k nám Spasitele pudila, aby na oltáři kříže přinesl smírnou oběť, musí tedy láska k Spasiteli každému křesťanu dávati sílu, aby přinášel denní oběti malé i velké.

Z lásky k Ježíši snášejme a přemáhejme i nejtěžší utrpení. Naše utrpení může přinášeti jiným požehnání jako utrpení Kristovo přineslo požehnání celému světu. Utrpení můžeme obětovati za ty, kterým chceme pomoci.

Mnozí si myslí, že jim stačí přijíti do kostela jednou za rok, na Velký pátek, políbiti Kristův kříž a trochu se zamysliti nad jeho utrpením. Mše svatá jest nekrvavé obnovování krvavé oběti a slouží se denně. Z oltáře při mši sv. tekou proudy milosti do lidských duší! Proto hodně často na mši sv., pokud čas a poměry dovolují, jistě každou neděli a zasvěcený svátek. Všichni, kdo přicházejí s myslí pokornou, odnášejí si ze mše sv. sílu a radost k malým i velkým obětem. Ve stínu oltáře vyrostli velicí světci lásky k Bohu i bližnímu. Mše sv. jest bohatý pramen, z něhož kněz denně čerpá sílu k obětem svého povolání, jest bohatý pramen i pro věřící.

Kéž by nám kříž byl výstrahou před hříchem, útěchou v utrpení, školou sebepřemáhání! Všecky bolesti, nesnáze, obtíže, skládejme s důvěrou u paty kříže a obětujme je tomu, který trpěl z lásky k nám. Všecko z lásky k Ukřižovanému!

OBSAH:

Nikodém - Tomáš . . . . . str. 3
Maria Magdalena 10
Celník Levi - apoštol Matouš . . 16
Petr 22
Lotr na kříži 28
Setník pod křížem . . 33
Velký pátek 38

ARNOŠT OLIVA

STARÉ HODNOTY V NOVÉ DOBĚ

Sedm postních promluv

Vydala a vytiskla Tomanova tiskárna v Městě Žďáře
Náklad 1.000 výtisků — Cena Kčs 25·—